Οι Κομμουνιστές της Αυστρίας Περιορίζουν την Άνοδο της Ακροδεξιάς

Την Κυριακή 10 Μαρτίου, όλη η Αυστρία κοιτούσε με ανυπομονησία το Σάλτσμπουργκ, όπου ξεκίνησε η μεγάλη εκλογική χρονιά της χώρας με τις αναμετρήσεις για τη δημαρχία και το δημοτικό συμβούλιο της πόλης των 150.000 κατοίκων. Καθώς το ακροδεξιό Κόμμα Ελευθερίας της Αυστρίας (FPÖ), απολαμβάνει σχεδόν σταθερό προβάδισμα στις εθνικές δημοσκοπήσεις τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, πολλοί αναμένουν ότι το 2024 θα φέρει μια σημαντική μετατόπιση προς τα δεξιά στη Δημοκρατία των Άλπεων , ίσως και τον πρώτο καγκελάριο του FPÖ. Ωστόσο, στον πρώτο γύρο των εκλογών σίγουρα το FPÖ δεν είχε λόγους για να πανηγυρίζει.

Με την εκλογική λίστα KPÖ+ (το ακρωνύμιο PLUS σημαίνει Ανεξάρτητη Πλατφόρμα Αλληλεγγύης), το Κομμουνιστικό Κόμμα Αυστρίας συγκέντρωσε το 23,1% των ψήφων στις εκλογές για το δημοτικό συμβούλιο, ποσοστό εξαπλάσιο από το 3,7% του 2019. Αυτό ήταν αρκετό για τη δεύτερη θέση, ξεπερνώντας το συντηρητικό Λαϊκό Κόμμα της Αυστρίας (ÖVP, 20,8%), τους Πράσινους (12,7%), το ακροδεξιό FPÖ (10,8%) και πολλά μικρά κόμματα. Μόνο το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αυστρίας (SPÖ) κατάφερε να τερματίσει μπροστά από τους Κομμουνιστές, συγκεντρώνοντας 25,6%. Ωστόσο, η νίκη των Σοσιαλδημοκρατών μετριάστηκε από το γεγονός ότι το ποσοστό των ψήφων τους μειώθηκε ελαφρώς από το 2019.

Στο Σάλτσμπουργκ, ο δήμαρχος δεν εκλέγεται από το δημοτικό συμβούλιο, όπως συμβαίνει σε πολλές άλλες πόλεις της Αυστρίας αλλά απευθείας από τους πολίτες την ίδια ημέρα με το δημοτικό συμβούλιο. Στις εκλογές για τη δημαρχία, το KPÖ εξασφάλισε επίσης τη δεύτερη θέση: με 28%, ο Kay-Michael Dankl των κομμουνιστών τερμάτισε οριακά πίσω από τον πρώην αντιδήμαρχο του SPÖ, Bernhard Auinger, ο οποίος συγκέντρωσε 29,4%.

Δεδομένου ότι κανένας υποψήφιος δεν κέρδισε πάνω από το 50%, οι επαναληπτικές εκλογές θα διεξαχθούν στις 24 Μαρτίου. Ο σοσιαλδημοκράτης Auinger λογικά θα έχει προβάδισμα, καθώς οι ψηφοφόροι από το συντηρητικό στρατόπεδο είναι πιο κοντά στο SPÖ παρά στο KPÖ, τουλάχιστον στα χαρτιά. Ωστόσο, δεν πρέπει να υποτιμηθούν οι πιθανότητες του Dankl: ο κομμουνιστής απολαμβάνει εξαιρετικά υψηλό ποσοστό αποδοχής και το KPÖ έχει επανειλημμένα αποδείξει ότι είναι ικανό να αποσπάσει ψήφους από όλα τα άλλα κόμματα και να προσελκύσει τους απέχοντες.

Ένα κόμμα με αναγνώριση

Η τεράστια αύξηση των ψήφων του ΚΡΟ έχει φέρνει δικαιολογημένα μεγάλη χαρά στο κόμμα. Ωστόσο, δεν αποτελεί έκπληξη. Στην πραγματικότητα, έρχεται μετά από δύο τεράστια εκλογικά επιτεύγματα τα τελευταία τρία χρόνια. Το φθινόπωρο του 2021, οι κομμουνιστές διέψευσαν κάθε προσδοκία και κέρδισαν τις εκλογές για το δημοτικό συμβούλιο στο Γκρατς, την πρωτεύουσα του κρατιδίου της Στυρίας, όπου κυβερνούν πλέον σε συνασπισμό με τους Πράσινους και το SPÖ. Εν τω μεταξύ, η δημοτικότητά τους συνέχισε να αυξάνεται στην πόλη των 300.000 κατοίκων. Η δήμαρχος του Γκρατς, Elke Kahr –η μόνη κομμουνίστρια που είναι επικεφαλής μιας μεγάλης ευρωπαϊκής πόλης– ανακηρύχθηκε μάλιστα «η καλύτερη δήμαρχος του κόσμου» για το 2023.

Η δεύτερη μεγάλη επιτυχία σημειώθηκε την περασμένη άνοιξη στις εκλογές για το κοινοβούλιο του κρατιδίου του Σάλτσμπουργκ (το κρατίδιο του Σάλτσμπουργκ έχει το ίδιο όνομα με την πρωτεύουσά του). Σε αντίθεση με το Γκρατς και τη Στυρία, όπου το ΚΡΟ είχε τουλάχιστον χτιστεί σε μια ισχυρή αντιπολιτευτική δύναμη μέσα από δουλειά βάσης δεκαετιών, οι κομμουνιστές είχαν μόνο έναν εκλεγμένο αξιωματούχο σε ολόκληρο το κρατίδιο του Σάλτσμπουργκ — τον δημοτικό σύμβουλο Kay-Michael Dankl. Αφού εξελέγη το 2019 με ποσοστό 3,7%, αποφάσισε να ακολουθήσει μια παρόμοια προσέγγιση με αυτή που είχαν κάνει οι συντρόφισσες του στη Στυρία. Σε αυτή την κατεύθυνση, πέρασε τα επόμενα χρόνια εστιάζοντας σε συγκεκριμένα ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή ζωή των εργαζομένων — με ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της οικονομικά προσιτής στέγασης.

Ωστόσο, οι πολιτικοί του ΚΡΟ, τόσο στη Στυρία όσο και στο Σάλτσμπουργκ, αντί να χρησιμοποιούν απλώς τα μέσα τους για να αναδείξουν ένα συγκεκριμένο σύνολο θεμάτων, άσκησαν πολιτική με έμφαση στην προσωπική επαφή με τους ψηφοφόρους. Για αυτό τον λόγο, τηρούν τακτικές ώρες γραφείου όπου υποδεικνύουν στους πολίτες τις σχετικές κοινωνικές υπηρεσίες, τους βοηθούν σε γραφειοκρατικά ζητήματα, όπως η συμπλήρωση αιτήσεων για προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και, χάρη σε ένα ταμείο στο οποίο όλοι οι εκλεγμένοι αξιωματούχοι του ΚΡΟ προσφέρουν ένα μέρος του μηνιαίου μισθού τους, παρέχουν άμεση βοήθεια σε όσους βρίσκονται σε ανάγκη. Με βάση αυτή την πρακτική, το ΚΡΟ κατάφερε ένα πρωτοφανές άλμα από το 0,4% των ψήφων στις εκλογές του 2018 για το κοινοβούλιο του Σάλτσμπουργκ σε 11,7% το 2023. Στην πρωτεύουσα, οι κομμουνιστές έφτασαν στο 21,5%, τερματίζοντας πίσω μόνο από το δεξιό ÖVP.

Καθορίζοντας την Ατζέντα

Σε μια επανάληψη της περσινής χρονιάς, οι κομμουνιστές του Σάλτσμπουργκ εστίασαν την προεκλογική τους εκστρατεία για τις δημοτικές εκλογές του 2024 κυρίως στη στέγαση, το θέμα που έχει γίνει το πολιτικό σήμα κατατεθέν του κόμματος. Στις 27 Ιανουαρίου, ξεκίνησαν την καμπάνια τους οργανώνοντας μια διαμαρτυρία στην εργατική συνοικία Liefering ενάντια στην επικείμενη κατεδάφιση του Südtiroler Siedlung, ενός μεγάλου συγκροτήματος κατοικιών που νοικιάζονται με συμβόλαια αορίστου χρόνου σε φθηνές τιμές.

Καθώς οι ακτιβιστές του κόμματος σχημάτιζαν ανθρώπινη αλυσίδα γύρω από το κτήριο κτίριο, ο

Dankl εκφώνησε ομιλία στην οποία επέκρινε την έλλειψη προσιτών κατοικιών στο Σάλτσμπουργκ, τη δεύτερη ακριβότερη πόλη της Αυστρίας για τους ενοικιαστές. Η έλλειψη αυτή «δεν είναι νόμος της φύσης», υποστήριξε ο Dankl αλλά το αποτέλεσμα της κερδοσκοπίας στον τομέα των ακινήτων που ενθαρρύνεται από τα κυρίαρχα κόμματα.

Ούτε το κυβερνόν ούτε άλλα αντιπολιτευόμενα κόμματα είχαν ουσιαστική απάντηση. Αντ' αυτού, έλεγαν ότι το ΚΡΟ είναι «λαϊκιστικό» (λες και αυτή η ταμπέλα σημαίνει κάτι για τους περισσότερους πολίτες) και προσπάθησαν να υποδαυλίσουν τον φόβο για το φάντασμα του κομμουνισμού (λες και θα έπρεπε να φοβάται κανείς περισσότερο τη λέξη από Κ παρά την αύξηση του κόστους ζωής).

Ωστόσο, ακολουθώντας τη συνταγή της επιτυχίας τους τα τελευταία χρόνια, οι κομμουνιστές δεν άφησαν τη λασπολογία των αντιπάλων να τους αποπροσανατολίσει από τα πραγματικά ζητήματα. Με εντυπωσιακή προσήλωση στην καμπάνια τους, συνέχισαν να επικεντρώνονται σε διεκδικήσεις όπως το πλαφόν ενοικίου και η αύξηση της δημόσιας στέγασης — και έτσι κατάφεραν να καθορίσουν τον πολιτικό διάλογο. Με τις επικείμενες επαναληπτικές εκλογές για τον νέο δήμαρχο της πόλης, φαίνεται ότι αυτή η δυναμική θα συνεχιστεί μέχρι τότε.

Ένας Κίνδυνος για τη Δεξιά

Είναι αμφίβολο ότι τα αποτελέσματα στο Σάλτσμπουργκ θα ανακόψουν την εκτίναξη των δημοσκοπικών ποσοστών του ακροδεξιού FPÖ. Ωστόσο, ακόμη και αν η πρόσφατη επιτυχία του ΚΡΟ δεν αρκεί από μόνη της για να σταματήσει την προέλαση της Δεξιάς, εξακολουθεί να θρέφει την ελπίδα.

Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και την επακόλουθη ραγδαία αύξηση του κόστους ζωής σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης, το FPÖ συγκεντρώνει σταθερά ποσοστά γύρω στο 30% σε εθνικό επίπεδο. Παρ' όλα αυτά, την Κυριακή, η επίδοσή του κατέγραψε αύξηση λίγο πάνω από το 2% σε σχέση με τις εκλογές του 2019 για το δημοτικό συμβούλιο του Σάλτσμπουργκ. Αυτό οφείλεται στην αξιοσημείωτη εμφάνιση των κομμουνιστών, καθώς, με εξαίρεση το ΚΡΟ, όλα τα άλλα κόμματα είδαν το ποσοστό τους είτε να παραμένει στάσιμο είτε να συρρικνώνεται.

Το επίτευγμα του ΚΡΟ στο Σάλτσμπουργκ αποδεικνύει ότι ο θυμός που δικαιολογημένα αισθάνονται μεγάλα τμήματα του πληθυσμού για το πολιτικό κατεστημένο, δεν είναι δεδομένο ότι θα στραφεί να τροφοδοτεί τη μισαλλοδοξία/resentment και την αντίδραση. Αντίθετα, μπορεί να διοχετευθεί στην κατεύθυνση της αλληλεγγύης, εάν τα κόμματα αντιμετωπίσουν τις καθημερινές ανησυχίες, αποδεικνύοντας παράλληλα την αξιοπιστία τους.

Γενικά, η εδραίωση της αξιοπιστίας είναι μια μακροχρόνια διαδικασία — στο Γκρατς, το ΚΡΟ, για να πάρει την εξουσία, χρειάστηκε τριάντα χρόνια μετά την εισαγωγή του μοντέλου παρέμβασης στη βάση. Ωστόσο, οι πρόσφατες επιτυχίες του κόμματος τόσο στο κρατίδιο όσο και στην πόλη του Σάλτσμπουργκ καταδεικνύουν ότι το μοντέλο του Γκρατς μπορεί να αποδώσει καρπούς πολύ πιο γρήγορα, υπό τις κατάλληλες συνθήκες.

Οι κομμουνιστές του Σάλτσμπουργκ έχουν σίγουρα επωφεληθεί από τα ποσοστά αποδοχής και τη δημοσιότητα των συντρόφων τους στο Γκρατς. Ωστόσο, ο καθοριστικός παράγοντας την Κυριακή των εκλογών ήταν η αποφασισμένη ομάδα γύρω από τον Dankl, η οποία οργάνωσε την παρέμβαση του κόμματος μες την τοπική κοινωνία και διεξήγαγε μια άκρως επαγγελματική προεκλογική εκστρατεία.

Μια βασική πτυχή αυτής της εκστρατείας ήταν ότι συμμετείχαν μέλη του κόμματος σε όλη την Αυστρία, οργανώνοντας ταξίδια στο Σάλτσμπουργκ για τις λεγόμενες «εβδομάδες δράσης», όπου εργάζονταν σε στέκια ενημέρωσης, μοίραζαν φυλλάδια στον δρόμο και αναρτούσαν αφίσες. Τα επόμενα χρόνια, αν ακολουθήσει συστηματικά σε άλλες πόλεις τη μέθοδο των συντρόφων του στο Γκρατς και στο Σάλτσμπουργκ, το ΚΡΟ θα συνεχίσει να σημειώνει νίκες — και να τραβάει το χαλί κάτω από τα πόδια της Δεξιάς.

Μετάφραση του Αλέξανδρου Μινωτάκη